

מוקד 111 של המשטרה - מענה בזמן אמת לפשיעה באינטרנט

בתקופה הקרובה עומדת משטרת ישראל לחנוך מוקד טלפוני חדש שמספרו 111, המיועד לתת מענה לעבירות שונות המתבצעות דרך רשת האינטרנט. זאת, באמצעות ציוד טכנולוגי מתקדם ומומחים בתחומי המחשוב והסייבר אשר יעמדו לרשות האזרחים, וישאפו לתפוס את העבריינים על חם. יש לציין כי החוק בישראל מגדיר לא מעט עבירות הקשורות למחשבים בכלל ולרשת בפרט, אך המוקד כאמור יתמקד בעברייני האינטרנט ובעיקר בניצול ובעבירות מין המבוצעות בקטינים.

מוקד 111 החדש של המשטרה - אמור לתת מענה בזמן אמת לעבירות מחשב ואינטרנט

עקב ריבוי מקרי הפשיעה באינטרנט, משטרת ישראל צפויה לחנוך מוקד טלפוני חדש (מוקד שמספרו 111) שיאויש במומחי מחשבים שיוכלו לתת מענה מהיר לעבירות המבוצעות במרחב האינטרנטי.

תופעת העבריינות ברשת

רשת האינטרנט הפכה מזמן לכלי נפוץ שקיים בכל בית, עסק וארגון בישראל, המשמש את למגוון רחב של מטרות. בד בבד, הרשת מהווה כר פורה לביצוע עבירות מצד אנשים המנצלים את ההיבט האנומי שלה, וכן את שליטתם בפן הטכנולוגי. מספר דוגמאות בולטות לכך הן עבירות הונאה בכרטיסי אשראי, פריצות למחשבים, גניבת מסמכים ופרטים אישיים, פרסום תועבה, הטרדות ואיומים. בתוך כך, אחת התופעות המטרידות ביותר הן של עברייני מין המנצלים רשתות חברתיות ופלטפורמות אחרות על מנת ליצור קשר עם קטינים. לאחר יצירת הקשר הראשוני וביסוס אמון עלולים היחסים לגלוש לבקשות, הוראות ופעולות בעלות גוון מיני, כאשר הקטין אינו מודע לגמרי להשלכות מעשיו. כאמור, המוקד החדש אמור לתת מענה משופר לכלל התופעות הללו, בדגש על עבירות המין וניצולם של קטינים.

תפיסה על חם

לאורך השנים פועלת המשטרה ומרחיבה מאוד את עיסוקה בעבירות המחשבים והרשת. אכן, מעת לעת עולות לכותרות ידיעות בדבר תפיסת פורצים, גנבים ומתחזים למיניהם באמצעות תוכנות מיגון ואבטחה מתקדמות. ואולם, תוכנות אלו אינן מספקות מענה יעיל לעבריינות כנגד קטינים, הן מפני השימוש בזהות בדויה, הן מפני כללים ותקנות לשמירת סודיות באתרים השונים, והן בשל גורם הזמן. לדוגמא, העברייני עשוי לגלוש על חיבור Wi-Fi מבית קפה או אפילו מאוטובוס, להשתמש בזהות בדויה לחלוטין, ולעזוב את ההתכתבות בכל עת. מרגע שהורי הקטין מגלים את התכתובת החשודה ועד ההגעה לתחנת המשטרה עובר פרק זמן ארוך, המאפשר לעברייני לנתק מגע בעוד לשוטרים קשה מאוד להתחקות אחר עקבותיו. על כן, אחת ממטרותיו המרכזיות של מוקד 111 היא להוות כתובת מיידית וזמינה, המגייסת את ההורים לפנייה מהירה עוד בעת ההתכתבות. כלומר, שיחת הטלפון למוקד תאפשר לשוטרים להתחבר אל מחשב הקטין ולבצע בדיקה ואיתור בזמן אמת.

עבירות פליליות ברשת ובמחשב

ישנם סוגים רבים של עבירות מחשבים ואינטרנט, אותם ניתן לחלק באופן כללי לאלו המבוצעות כנגד המחשב עצמו, או באמצעות המחשב. הראשונות מטופלות במסגרת חוק המחשבים משנת 1995, ואילו על האחרות נמנית שורה ארוכה של פעולות עברייניות

המטופלות במסגרת חוק העונשין ומספר חוקים אחרים. לדוגמא, חוק העונשין מגדיר כעבירות פלילית התחזות לאחרים מתוך כוונה להונות, שימוש במסמכים מזויפים, קבלת דבר במרמה עקב טענות כוזבות ברשת, הימורים און ליין, סחיטה באיומים דרך פלטפורמות חברתיות, פרסום והצגת תועבה, וגניבת מידע ורכוש דרך מחשבים והרשת. כמו כן, מוגדרות עבירות הונאה בכרטיסי חיוב לפי חוק כרטיסי החיוב, הטרדה מינית לפי החוק למניעת הטרדה מינית, הטרדה באמצעות מתקן בזק, הטרדה מאיימת ועוד.

עבירות על פי חוק המחשבים

כאמור, בשנת 1995 נחקק בישראל חוק המחשבים, אשר מגדיר מספר עבירות המבוצעות כנגד המחשב עצמו. כלומר, בניגוד לעבירות המתוארות בפסקה הקודמת שמבוצעות נגד אנשים או גופים שונים, כאן הכוונה היא לתכנים שעל המחשבים ולפעילותם התקינה. להלן מספר דוגמאות בולטות:

- **חדירה לחומרי מחשב** - על פי סעיף 4 לחוק מוגדרת חדירה ללא רשות הבעלים למידע, תוכנה ומחשבים כעבירה פלילית שעונשה עומד על 3 שנות מאסר. חשוב להדגיש שמדובר לא רק בריגול תעשייתי או עסקי, אלא גם בפריצה לתיבות דוא"ל פרטיות, חשבונות ברשתות חברתיות ופריצות לאתרי אינטרנט. בנוסף, סעיף 5 לחוק מתייחס בחומרה גדולה עוד יותר אל חדירות לחומרים אשר מטרתן לעבור עבירות פליליות אחרות.
- **וירוסים** - על פי סעיף 6 לחוק אסור לתכנת, להפיץ או להחדיר וירוסים למחשבים. מדובר בתוכנות המסוגלות לשבש או לגרום נזקים לחומרים ופעילות, ביניהן רוגלות, תולעי מחשב, וירוסים ואף תוכנות פרסומיות ברשת. בתוך כך, סעיף 2 לחוק משית עונש של 3 שנות מאסר על הפרעה ושיבוש פעילות, מחיקה ושינוי תוכנה ומידע, החל בסוסים טרויאניים, דרך שינויי קוד מקור באופן המונע שימוש רגיל בתוכנה, ועד למתקפות על מערכת.
- **מידע כוזב** - על פי סעיף 3 לחוק אסור לאחסן מידע כוזב על מחשבים או לבצע פעולות אשר יובילו לקבלת מידע כוזב.

להיזהר ברשת ובמחשב

למרות הצמיחה המטאורית ושכיחותם העצומה, רשת האינטרנט ומחשבים עדיין מהווים תחום חדש יחסית בעולם המשפט והאכיפה. גם לציבור עצמו עוד יש הרבה מה ללמוד על שימוש נכון וזהיר בהם - לא רק בהתגוננות מפני פגיעות, אלא גם בהימנעות ממעשים העלולים להיחשב כעבירה פלילית. מוקד 111 של המשטרה הוא רק אחד מן הגופים הפועלים בתחום, ונראה כי מדובר בצעד גדול ביכולתה של המשטרה לאכוף את החוק.